

शान्तिका लागि सचेतना

बर्ष १, अंक ४

२०६८ भाद्र १५ गते बिहीबार

Thursday 1 September 2011

१

विशेष जानकारी

आर.आर.एन. समुदाय सहयोग कार्यक्रमको सहयोगमा निर्मित श्री बालकन्या प्रा.वि. खार्मी ९ खोटाड।

थाहा पाइ राखौ

सम्पादकीय

नेपाल ग्रामीण पुनर्निर्माण संस्था (आरआरएन) समुदाय सहयोग कार्यक्रम दोस्रो चरण, सिरहा र खोटाडद्वारा प्रकाशित मासिक बुलेटिन शान्तिका लागि सचेतना शान्ति प्रवर्द्धन केन्द्रका सदस्यहरु तथा कार्यक्रमबाट लाभान्वित समुदायहरुको सफलताको कथा, कविता, लेख रचना तथा अन्य जिल्लाका उदाहरणीय कामको वारेमा सबैसंग सुसुचित गर्ने मुख्य उद्देश्यका साथ प्रकाशित गरिएको हो। यस बुलेटिनमा अधिकारमा आधारित सचेतनामुलक, सीप विकास तथा जीविकोपार्जन र विकाससंग सम्बन्धित अन्य उदाहरणीय लेख रचनाका साथै आरआरएन सिएसपी सिरहा तथा खोटाड र आरआरएन.का अन्य जिल्लाबाट प्राप्त गतिविधीहरु उल्लेख हुनेछ।

यो हाम्रो चौथो अंक हो यस अंकबाट **मासिक रूपमा प्रकाशित** हुने जानकारी समेत गराउदै यस बुलेटिनलाई पठनीय र जानकारीमुलक बनाउनका लागि हामी तपाईंहरुबाट निरन्तर सुभाव, सल्लाह र सृजनात्मक आत्मोचनाको अपेक्षा राख्दछौं। यसको साथै आगामी अंकको लागि माथि उल्लेखित विषय भित्र रही आफ्ना अमुख्य लेख, रचना पठाई प्रकाशनमा सहयोग गरिदिनु समेत सबैलाई विनम्र अनुरोध गर्दछौं।

घरेलु हिंसा भएमा	उजुरी गर्ने ठाउ	उजुरी दिन पाउने व्यक्ति	घरेलु हिंसामा हुने सजाय	उजुरी गर्ने हक्क म्याद
	<ul style="list-style-type: none"> नजिकको प्रहरी कार्यालय स्थानीय निकाय/ गा.वि.स. राष्ट्रिय महिला आयोग जिल्ला अदालत 	<ul style="list-style-type: none"> हिंसा भएको वा हुन लागेको थाहा पाउने व्यक्ति 	<ul style="list-style-type: none"> रु ३ हजार देखि २५ हजारसम्म जरिवाना र ६ महिनासम्म कैद वा दुबै सजाय हुन सक्ने घरेलु हिंसाका मतियारलाई हुने सजायको आधा सजाय 	९० दिन भित्र
बहु विवाह भएमा	उजुरी गर्ने ठाउ	उजुरी दिन पाउने व्यक्ति	हुने सजाय	उजुरी गर्ने हक्क म्याद
	<ul style="list-style-type: none"> नजिकको प्रहरी कार्यालय 	<ul style="list-style-type: none"> बहुविवाह भएको थाहा पाउने व्यक्ति जो सुकै व्यक्ति 	<ul style="list-style-type: none"> बहु विवाह गर्नेलाई १ वर्षदेखि ३ वर्षसम्म कैद र ५ हजारदेखि २५ हजारसम्म जरिवाना अर्को पत्नी छ भन्ने थाहा भइकन नै विवाह गरी वा सौता भई आउने महिलालाई पनि बहुविवाह गर्ने पुरुष सरह नै सजाय हुन्छ 	<ul style="list-style-type: none"> विवाह गरेको थाहा भएको मितिले ३५ दिन भित्र

स्थानीय निकाय

स्थानीय निकाय भन्नाले जिल्ला विकास समिति, नगरपालिका र गाउँ विकास समितिलाई भनिन्छ। यसमा निश्चित मापदण्डको आधारमा सर्वथा वा निसर्त रूपमा यस प्रकार अनुदान प्राप्त हुने गर्दछ। (१) चालु खर्च, (२) पुजी खर्च: (क) न्यूनतम पुजिगत अनुदान (ख) सुत्रमा आधारित पुजीगत अनुदान र (३) अन्य अनुदान

लक्षित समुह विकास कार्यक्रम

- विपन्न महिलाहरुलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने कार्यक्रम १० प्रतिशत
- विपन्न वर्गका बालवालिकाहरुलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने कार्यक्रम १० प्रतिशत
- आर्थिक रूपमा विपन्न तथा आर्थिक एवं सामाजिक रूपमा पिछाडिएका वर्ग क्षेत्र तथा नेपाल सरकारले सुचना प्रकाशित गरि लक्षित समुह भनी तोकिएको वर्ग एवं समुदायले प्रत्यक्ष फाइदा पाउने कार्यक्रम/आयोजनाको लागि १५ प्रतिशत। क्रमश.....

रिदार लामा

मैले बुझेको विकास

आफ्नो भन्दा अर्काको ठिक भन्ने सस्कारले म वा तपाईंमा गहिरो छाप परेको छ। यदि म वा तपाईंलाई विकास भनेको के हो? भनेर कसैले प्रश्न गरियो भने म वा तपाईं पहिला हतारहतार विकाससंग सम्बन्धीत किताब, इन्टरनेट, विद्वानहरूको परिभाषा खोजी खोजी कण्ठ पारेर भन्ने गछौं जस्तै विकासको अर्थ विग्रेको काम सपार्ने वा सकारात्मक परिवर्तन वा विश्व वैकंका अनुसार यस्तो उस्तो भन्छौं साथै म वा तपाईं कहिल्यै आफ्नो तर्क दिदैनयो। तर अहिले मैले बुझेको विकासको अर्थ म वा आफूमा सकारात्मक परिवर्तन हुनु हो। तपाईं सहमत हुनु हुन्न मलाई थाहा छ किन भन्ने विकास भनेको म वा आफू नभएर आर्थिक, शैक्षिक, राजनीतिक, सामाजिक रूपले विकास गरी समतामुलक गाउ, समाज, देश र संसार हुनु हो तर म त्यसलाई लक्ष्य वा चाहना भन्छु।

तपाईंले सुनिरहेको कुरा हो काम गर्नको लागि पैसा नै छैन म के गर्न सक्छुर तर हामी कहिल्यै पनि यो सोच्दैन कि सबै चिज पैसा होइन, पैसा त केवल साधन मात्र हो। यस्तै भोगाईले गर्दा विकास जुन गतिमा हुनुपर्ने थियो त्यो नभएर कछुवाको गतिमा भइरहेको छ। तपाईंले कहिल्यै सोच्नु भएको छ? म किन पछि परे वा उसले गर्न सक्ने मैले किन नसकेको? अँह सोचेकै छैन, वा फुर्सतै भएन, फुर्सत भएपनि ठुला-ठुला गफ गरेर वा एक अर्काको कुरा गरेर बस्छौ। विकास केवल बोली र भाषणमा मात्र हुदैन। विकास गरेर देखाउनु पर्छ। हो यदि म वा तपाईंलाई कसैले चिया बनाउन आउछ? भनेर कसैले सोधियो भने आइहाल्छ, नी भनेर चिया बनाउन त यस्तो उस्तो चाहिन्छ भनेर के चिया बन्छ? बन्दैन, त्यसैले म वा तपाईं चिया बनाउन भन्दा अगाडि ग्रास वा आगो, भाडा, पानी, चिया रड, चिनी, चियाको कप तयारी गरि अनि चिया बनाउनु भयो भने बल्ल चिया बन्छ। त्यस्तै म वा तपाईंमा केही गर्नको लागि इच्छा शक्ति र सकारात्मक सोच हुनु पर्यो। यदि म वा तपाईंमा योजना तर्जुमा (Planning), स्पष्ट कार्यक्रम र एकताको कमी हो, मानौ यदि म वा तपाईंमा पैसा भएर पनि योजना तर्जुमा (Planning), स्पष्ट कार्यक्रम र एकता छैन भने हामी केही गर्न सक्दैन त्यो पैसा बाडेर खान्छौ वा अनाबश्यक खर्च गछौ। हाम्रो देशमा (Planning) राम्रो भए पनि कार्यान्वयन र अनुगमन फितलो छ। त्यसैले विकास गर्नमा पैसा भन्दा पनि सकारात्मक सोच अनुसारको कार्यक्रम तथा आफ्नोपनको कमी छ। विकास गर्नको लागि पहिला आफुमा सकारात्मक परिवर्तन आउनु पर्यो, आफ्नो भनाई र गराईमा एकरुपता ल्याउनु पर्यो, आफुलाई आफैले विश्वास गर्नु पर्यो अनि मात्र अर्कालाई विश्वास दिलाउन सकिन्छ। विकासका अगुवाहरु अहिले पनि आफुले गर्ने भन्दा पनि अरुलाई भन्नमा नै बढी केन्द्रीत भएको देखिन्छ। तिनीहरूले यो कहिल्यै अनुभुति गरेननकी “भनेर बिरिन्छ गरेर सिकिन्छ”।

यदपि यो कथालाई सुनाउन मलाई सान्दर्भिक लाग्यो। जब म ज्वान थिए, मलाई संसार बदल्ने चाहना भयो। मैले थाहा पाए संसार बदल्न त गाहो पो रहेछ। त्यसैले मैले आफ्नो देशलाई बदल खोजे। जब मैले देशलाई बदल सकिन, मैले आफ्नो ध्यान आफै समुदायमा केन्द्रीत गरे। त्यो पनि सम्भव भएन र मैले आफ्नो पविरलाई बदल्ने प्रयास गरे। म अहिले बुढो भए र मलाई थाहा भयो कि मैले परिवर्तन गर्न सक्ने त म आफु मात्र रहेछु। आफूलाई परिवर्तन गरेपछि परिवरलाई बदल सक्ये र म मेरो परिवार मिलेर समुदायलाई परिवर्तन गर्न सक्यो। समुदाय-समुदायको परिवर्तनले आफ्नो देश बदल सकिन्यो र अन्त्यमा मैले संसारलाई परिवर्तन गर्न सक्ये।

वास्तावमा विकासको नारा सबैको हो तर गराई आ-आफ्नो छ, नेताका भाषण, कर्मचारीका रोजाई, जनताका पिडाई, युवाका मोजाई, सबैले यसलाई विसरे आ-आफूमा सकारात्मक परिवर्तन गरि विकासबारेमा सोच्यौं र गच्छौं भने निश्चय पनि हामीले सोचेको विकास हुन्यो कि?

थिरिया सामुदायिक भवन निर्माण आयोजनाको प्रारम्भिक सार्वजनिक लेखापरिक्षण
विष्णुपुरकट्टी गा.वि.स. वार्ड न. ७, सिरहा

आरआरएन(सिएसपी) खोटाड र सिरहाद्वारा

संयुक्त रूपमा प्रकाशित मासिक बुलेटिन

शान्तिका जागि सचेतना

बर्ष १ अड ४

२०६८ भाद्र १५ गते

1September 2011

सञ्चारकार

कुलचन्द्र दाहाल

नविनकुमार कार्की

भुमी काप्ले

सन्पादन मण्डल

संयोगक

रिदारसिरु लामा

सदस्यहरू

पेम्बा तामाड, टहल जिरेल
मिन्दु चौधरी, निशेष गौतम

सन्पर्क

ईमेल: rnsiraha@gmail.com/
rrndiktel@gmail.com

मिनेटको चिन्ता गर घन्टा त आफ्नो चिन्ता आफै गर्दछ - चेस्टर फिल्ड

पुल मर्मतले दुर्घटनामा कमी

जोखिम युक्त यात्रा गर्दै

पेम्बा तामाङ

खोटाड जिल्लाको विकट उत्तरी भेगमा फेदी, खार्ताम्छा र बासपानी गा.वि.स.को सिमानामा पाथेका गा.वि.स.को वडा न. ७ मा अवस्थित दम्दी दोभानको झोलुङ्गे पुल त्यस भेगका मानिसहरुको सदरमुकाम तथा भोजपुर जाने मुलवाटोमा पर्ने मुख्य पुल हो । २०६७ सालको चैत्र महिनामा नेपाल ग्रामीण पुनर्निर्माण संस्था: आरआरएन.ले समुदाय सहयोग कार्यक्रम दोस्रो चरण अन्तरगत त्यस झोलुङ्गे पुलको मर्मत गर्नुको अधिको अवस्था निकै जिर्ण थियो । नजिकै दम्दी दोभानमा लाग्ने सप्ताहिक हाटका दिन प्राय त्यहाँ दुर्घटना घट्ने स्थानीय मिल संचालक एकराज राई बताउनुहुन्छ । उहाँ अझै थप्तु हुन्छ

“धरान तथा काठमाण्डौका केही मानिसलाई त बोकेर नै तार्नु पर्यो” ।

दशकौ पुरानो पुलको निकै लामो समयसम्म मर्मत संभार नहुदा पुलको धेरै जस्तो नटहरु खुस्किन गाइडेकहरुले आफ्नो स्थान छोडेको तथा भरेको हुदाँ डेक विनाको पुलको यात्रा त्रासदीपूर्ण भएका हुदा त्यस भेगका स्थानीयले त्यहाँ बासको प्रयोग गर्नु गरेका थिए जुन स्थायी समाधान भने हुन सकेन । आरआरएन. को रु [६२८१०।-](#) लागतमा मर्मत गरिएको पुल तरर घर जानुहुने जिल्ला शिक्षा कार्यालय खोटाडका विद्यालय निरिक्षक कृष्ण राई राई बताउनु हुन्छ “आरआरएनले आवश्यक ठाउमा काम गरेको छ, धेरैले राहत महसुभ गरेका छन्” । स्थानीय समुदायले गर्नुपर्ने श्रमदान काठ नजिकै उपलब्ध भएपछि श्रमदान गर्नु नपरेको भन्दै निर्माण समिति अध्यक्ष देवकेशर राई खुशी व्यक्त गर्नु हुन्छ ।

मर्मत पछि सहज यात्रा गर्दै

हार्दिक समावेदना

यस खोटाडका हाम्रा सहकर्मी श्री योग्यराज अधिकारीको बुबा श्री इन्द्रप्रसाद अधिकारीको ८५ वर्षको उमेरमा यही मिति २०६८ भदौ १३ गतेका दिन असमाधिक निधन भएको हुँदा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दछौं साथै यस दुखत घडीमा शोकसन्तप्त परिवार प्रति हार्दिक समावेदना प्रकट गर्दछौं ।

रिदारसिरु लामा
आर.आर.एन. सिरहा परिवार
एवं
आर.आर.एन. खोटाङ्ग परिवार

आरआरएन, खोटाङ्गका गतिविधीहरू

- ४ साउन २०६८ मा श्री गंगा राईको अध्यक्षतामा १५ सदस्यीय नागरिक सचेतना केन्द्र पाथेका गाउँ सञ्जाल गठन भएको छ ।
- २३ र २४ साउन २०६८ मा श्री सविना राईको अध्यक्षतामा १५ सदस्यीय नागरिक सचेतना केन्द्र चिप्रिङ्ग गाउँ सञ्जाल श्री मिलना राईको अध्यक्षतामा १५ सदस्यीय नागरिक सचेतना केन्द्र इन्द्राणीपोखरी गाउँ सञ्जाल गठन भएको छ ।
- २ भदौ २०६८ मा श्री हेम कुमारी राईको अध्यक्षतामा ११ सदस्यीय खार्मी गाउँ सञ्जाल गठन भएको छ ।
- ३ भदौ २०६८ मा श्री हिरा आचार्यको अध्यक्षतामा १५ सदस्यीय चित्तीडाँडा गाउँ सञ्जाल गठन गरिएको छ ।
- १२ भदौ २०६८ का दिन नेपाल ग्रामीण पुनर्निर्माण संस्था-आर.आर.एन. खोटाङ्ग र खोटाङ्ग विकास मञ्चको साझेदारीमा शिक्षित विपन्न वेरोजगार युवाहरुलाई लक्षित गरि ३ महिने आधारभूत कम्प्युटर तालिमको समापन गरिएको छ । उक्त समापन कार्यक्रम आर.आर.एन. खोटाङ्गका नि.जिल्ला संयोजक श्री पेम्बा तामाङ्गको अध्यक्षता तथा स्थानीय विकास अधिकारी श्री बसन्तकुमार भण्डारीको प्रमुख अतिथ्यमा भएको थियो । उक्त तालिमका १२ जना सहभागीहरुलाई प्रमुख अतिथि श्री भण्डारीले प्रमाण पत्र वितरण गर्नु भएको थियो ।
- नवज्योति नागरिक सचेतना केन्द्रका सदस्यहरुले मिति २०६८ साउन २० गते “स्वास्थ्य जीवन हाम्रो चाहना, चर्पी बनाउ हाम्रो कामना” भन्ने नाराका साथ प्रत्येक घरमा शौचालय निर्माण गर्न गराउन १ दिने सरसफाई अभियान सम्पन्न गरियो । साथै उक्त अभियान संचालन पश्चात केन्द्रका सदस्यहरुवाट शौचालय निर्माण अभियान समेत थालिएको छ ।
- २०६८ साउन २४ गते खार्मी ३ का फूलथुङ्गा नागरिक सचेतना केन्द्रका सदस्यहरुले विश्व आदिवासी दिवसको अवसरमा आफ्नो भाषा, धर्म, लिपि र संस्कार संस्कृतिको संरक्षण सम्बर्द्धन तथा जातीय उत्थान र विकासमा सबैलाई एक हुन आव्हान गर्दै एक दिने कार्यक्रमको आयोजना गरियो ।
- युवाहरु कुलतमा नभुलौ स्वाभिमानी व्यक्ति बनौ भन्ने मुल नाराका साथ नारी उद्धार र नमुना नागरिक सचेतना केन्द्रले सुन्तु रूपमा मिति २०६८ साउन २७ गते युवा दिवशको अवसरमा एक कार्यक्रमको आयोजना गरि मनाइएको छ ।

